

14. Современный толковый словарь русского языка / под. ред. К.С. Горбачевича, А.Я. Дегтярева, Ф.П. Сороколетова. – СПб. : Норинт, 2002. – 984 с.
15. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : Перун, 2009 – С. 1832.

Анотація

Невідома Н. В. Об'єктивні ознаки організованої групи. – Стаття.

Статтю присвячено дослідженню об'єктивних ознак, які притаманні організованій групі.

Ключові слова: організована група, ознаки, об'єктивні ознаки.

Аннотация

Неведомая Н. В. Объективные признаки организованной группы. – Статья.

Статья посвящена исследованию объективных признаков, которые характерны для организованной группы.

Ключевые слова: организованная группа, признаки, объективные признаки.

Summary

Nevidoma N. V. Objective evidence of an organized group. – Article.

To research objective signs that are characteristic of an organized group.

Key words: organized group, symptoms, objective evidence.

УДК 343.7

О. В. Тарасова

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ШАХРАЙСТВО, УЧИНЕНЕ ШЛЯХОМ НЕЗАКОННИХ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ (Ч. 3 СТ. 190 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ)

Постановка проблеми. Практика застосування норм права, як правило, показує їх недоліки. Хоча не лише наявність недоліків зумовлює необхідність удосконалення законодавства, а й цілий ряд причин, одна з яких – розвиток суспільних відносин, науки й техніки. Тобто на певному етапі розвитку суспільства будь-яка норма може виявитися не здатною врегулювати нові суспільні відносини. Практика притягнення винних до кримінальної відповідальності за шахрайство, учинене шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки (ч. 3 ст. 190 Кримінального кодексу (далі – КК) України), показала низку недоліків цієї норми. Зазначене у свою чергу обумовлює актуальність обраної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблемних питань такого злочину, як шахрайство, присвячено наукові праці О. Смаглюка, О. Лисодеда, С. Головкина, М. Ємельянова, О. Кравченко та інших. Проте про вдосконалення законодавства про кримінальну відповідальність за шахрайство, учинене шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки (ч. 3 ст. 190 КК України), окремо згадано в працях Д. Азарова, А. Савченко, В. Навроцького, Ю. Шуляк, М. Карчевського. Однак питання вдосконалення законодавства про кримінальну відповідальність за таке шахрайство залишилось недостатньо дослідженим.

Отже, метою статті є всебічне вивчення питань, пов'язаних з удосконаленням законодавства про кримінальну відповідальність за шахрайство, учинене шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки, та розробка на підставі отриманих результатів відповідних пропозицій.

Виклад основного матеріалу. Аналіз кримінального законодавства та практики його застосування свідчить, що для забезпечення ефективної боротьби з шахрайством, учиненим із використанням електронно-обчислювальної техніки (ч. 3 ст. 190 КК України), та подібними діями необхідно подальше вдосконалення норм КК України, які мають відображати особливості комп'ютерних шахрайств сучасного періоду, закріплювати визнану у світі термінологію та детальніше визначати суспільну небезпеку таких злочинів.

Насамперед слід показати розбіжності, які виникають під час кваліфікації злочинних дій за ч. 3 ст. 190 КК України. Так, вироком Кіровоградського районного суду м. Кіровограда від 08.11.2012 р. ОСОБА_1 визнана винною у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 190 КК України. Підсудний, маючи умисел на незаконне заволодіння грошовими коштами інших громадян шляхом їх обману під виглядом продажу їм через інтернет-оголошення товарів, яких насправді не мав і не планував придбати для подальшої їх реалізації, та перебуваючи в інтернет-салоні, через комп'ютер, який підключений до глобальної мережі Інтернет, зареєструвався на сайтах, у яких розмістив оголошення про продаж мобільних телефонів та ноутбуків різних моделей, яких насправді не мав. Потерпілий, виявивши бажання придбати ноутбук, зателефонував підсудному. Після чого підсудний надав реквізити банківського карткового рахунку для здійснення передоплати, завіривши потерпілого в тому, що після перерахування передоплати йому буде надіслано ноутбук. Таким чином, підсудний, не виконавши зобов'язання, незаконно отримав від потерпілого гроші й розпорядився ними на власний розсуд [1].

Вироком Новомиргородського районного суду Кіровоградської області від 23.08.2011 р. ОСОБА_1 визнана винною в скоєнні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 190 КК України. Суд визнав доведеним, що ОСОБА_1 зареєструвалася на сайті інтернет-аукціону. Згодом в ОСОБА_1 виник намір незаконно заволодіти грошовими коштами інших громадян шляхом їх обману через використання оголошень у мережі Інтернет про продаж неіснуючих товарів та отримання за них оплати. У такий спосіб винний, за висновком суду, учиняв незаконні операції з електронно-обчислювальною технікою, спрямовані на досягнення злочинної мети незаконного заволодіння грошима. У своєму висновку суд вважає правильною кваліфікацію дій підсудного за ч. 3 ст. 190 КК України, тобто заволодіння чужим майном шляхом обману (шахрайства), учинене повторно, шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки [1].

Іноді суди перекваліфікують подібні дії на інші частини ст. 190 КК України та наводять такі обґрунтування. Вироком Луцького міськрайонного суду Волинської області від 31.07.2012 р. ОСОБА_1 визнана винною у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 190 КК України. Органом досудового слідства дії підсудного кваліфіковані за ч. 3 ст. 190 КК України за кваліфікуючою ознакою «вчинення шахрайства шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної

техніки». На думку суду, указане не знайшло свого підтвердження. Електронно-обчислювальна техніка – це комплекс технічних засобів, призначених для автоматичної обробки інформації в процесі вирішення обчислювальних та інформаційних завдань. Операція з використанням електронно-обчислювальної техніки має бути незаконною, тобто такою, що не відповідає вимогам законодавства. Зважаючи, що підсудним таких дій учинено не було, оскільки перерахування коштів на рахунок через банківську установу або банківським переказом не є незаконною операцією, дії підсудного ОСОБА_1 у вказаних епізодах підлягають перекваліфікації з ч. 3 на ч. 2 ст. 190 КК України [1]. При цьому винний вчинив шахрайство за схемою, яка нами була вже розглянута вище, тобто шляхом розміщення неправдивої інформації про продаж неіснуючих товарів та отримання за них передоплати.

Отже, з наведеного вбачається, що суди та правоохоронні органи по-різному кваліфікують шахрайство, учинене шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки. Злочинні дії з розміщення на певних сайтах неправдивої інформації про продаж неіснуючих товарів та отримання винним за них передоплати деякі суди кваліфікують як шахрайство, учинене шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки (ч. 3 ст. 190 КК України). Інші суди подібні діяння перекваліфікують на ч. 1 або ч. 2 ст. 190 КК України, обґрунтовуючи це тим, що перерахування грошей потерпілими на рахунок винного не є незаконною операцією з використанням електронно-обчислювальної техніки. У таких випадках суди залишають поза своєю оцінкою сам механізм злочинної дії – реєстрацію на сайтах, розміщення неправдивих оголошень, незаконне отримання передоплати тощо. Хоча всі ці операції не можна вважати незаконними операціями з електронно-обчислювальною технікою. Ми погоджуємося з висновками судів про те, що операція з електронно-обчислювальною технікою має бути незаконною, тобто такою, що не відповідає законодавству. А в аналізованих випадках злочинець правомірно використовує можливості Інтернету. Це свідчить про необхідність виключення з ч. 3 ст. 190 КК України вказівки на «незаконні операції», щоб ч. 3 ст. 190 КК України мала таку конструкцію: шахрайство, учинене з використанням електронно-обчислювальної техніки. Таким чином, на нашу думку, суди та слідчі органи по-різному кваліфікують назване шахрайство внаслідок недосконалого конструювання норми ч. 3 ст. 190 КК України.

Задля розробки пропозицій з удосконалення законодавства про кримінальну відповідальність за аналізоване шахрайство необхідно з'ясувати думки тих учених, які розглядали проблемні питання диспозиції та санкції ч. 3 ст. 190 КК України, а також підходи до тлумачення термінів, що застосовуються в ч. 3 ст. 190 КК України.

Д. Азаров запропонував виключити з тексту ч. 3 ст. 190 КК України слова «або шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки», обґрунтовуючи це тим, що такі дії повністю охоплюватимуться незаконним втручанням у процес обробки комп'ютерної інформації, учиненим із корисливих мотивів [2, с. 14]. З такою думкою можна цілком погодитись, адже вона повністю відбиває об'єктивну сторону діяння.

Проте В. Кузнецов подібні дії, коли злочинець за допомогою комп'ютера шляхом зламу банківської електронної системи забезпечує собі доступ до банків-

ських рахунків та здійснює переведення чужих грошових коштів на свій рахунок, розцінює як крадіжку за допомогою комп'ютера безготівкових грошей та «електронних» карток. При цьому автор зазначає, що викрасти безготівкові гроші за допомогою комп'ютера неможливо без неправомірної зміни чи пошкодження інформаційних баз даних. У результаті проведеного дослідження В. Кузнецов запропонував закріпити в КК України таку норму: «Розкрадання об'єктів права власності шляхом використання електронно-обчислювальної техніки». Запропонована кримінально-правова норма, на думку В. Кузнецова, не лише сприятиме якісному вдосконаленню кримінального законодавства, а й допоможе юридично правильно кваліфікувати ці суспільно небезпечні прояви [3, с. 74–76].

А. Савченко займає протилежну позицію, зазначаючи, що чинна норма (ч. 3 ст. 190 КК України) могла б справляти необхідний ефект за умови її правильного тлумачення й застосування. За його переконанням, шахрайство в цьому випадку полягає у введенні до електронно-обчислювальних машин (комп'ютера), автоматизованої системи, комп'ютерної мережі чи мережі електрозв'язку неправдивих відомостей (зокрема, особа, отримавши доступ до автоматизованої системи банківської установи, вводить або змінює комп'ютерну інформацію, внаслідок чого грошові кошти переводяться з рахунку потерпілого на інший рахунок), при цьому відповідні захисні (охоронні) системи чи комп'ютерні програми сприймають зазначені неправдиві відомості в якості таких, що здійснені за власним бажанням потерпілого чи за його особистим дорученням. При цьому А. Савченко наголошує, що за вказаних умов такі дії становлять собою саме шахрайство, а не крадіжку, оскільки, по-перше, у комп'ютері не зберігаються грошові кошти чи майно, у ньому зберігається інформація про це майно чи рух цього майна; по-друге, якщо винний навіть таємно проникає до комп'ютерної системи з метою заволодіння грошовими коштами або майном, то це робиться ним через застосування маніпуляцій із програмами, даними або технічними засобами, що характерно, зокрема, для обману, який є специфічним для комп'ютерного шахрайства [4, с. 419–420].

В. Навроцький вважає, що в цій нормі (ч. 3 ст. 190 КК України) відбувається термінологічна розбіжність з іншими нормами. У ній говориться про використання не комп'ютерів (як в інших нормах Особливої частини КК 2001 р.), а електронно-обчислювальної техніки [5, с. 38].

Щодо шахрайства «шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки» (ч. 3 ст. 190 КК України), то ця конструкція, на думку Ю. Шуляк, видається недосконалою, оскільки за таких умов злочинці здебільшого застосовують не такого роду техніку, а спеціальні шкідливі програми чи технічні засоби (зокрема, на це орієнтує досвід Зведення законів США, КК Голландії, КК Данії або КК ФРН). На думку автора, запровадження до ч. 3 ст. 190 КК України вказівки на конструкцію «шляхом використання шкідливих програмних чи технічних засобів» слугуватиме додатковим засобом боротьби з «кіберзлочинами» [6, с. 15].

Частковосхожу позицію займає А. Савченко. На його думку, маючи навіть доступ до електронно-обчислювальної техніки та рішучість на вчинення незаконної операції, спрямованої на шахрайське заволодіння майном, винна особа далеко не завжди

може досягти злочинного результату, якщо при цьому вона не використовувати відповідні шкідливі програмні чи технічні засоби. Отже, враховуючи особливу небезпеку шкідливих програмних чи технічних засобів під час учинення шахрайства, їх особливі, так би мовити, «руйнівні» («проникаючі») характеристики, що значно полегшують доступ до чужого майна, А. Савченко вважає за необхідне зробити законодавчу вказівку на їх використання під час учинення шахрайства (у межах ч. 3 ст. 190 КК України) поряд зі вчиненням цього злочину шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки [4, с. 420].

З висновками Ю. Шуляк та А. Савченко в межах нашого дослідження важко погодитись, оскільки там, де мова йде про маніпуляції з комп'ютерними програмами, доречно говорити про комп'ютерний злочин, який до того ж може бути способом вчинення злочину проти власності.

Шахрайство, яке вчиняється за допомогою новітніх технологій, характеризується різноманітністю форм і способів. Проте ч. 3 ст. 190 КК України не відображає всіх можливих способів учинення шахрайства, де принаймні використовуються засоби електронно-обчислювальної техніки, мережа Інтернет, мобільна телефонія тощо. У цьому сенсі пригадаємо, що не криміналізовано й телефонне шахрайство, тобто коли злочинець використовує телефонний зв'язок і засіб доступу до такого зв'язку з метою вчинення шахрайства: несанкціоноване списання коштів із рахунку чужого абонента; незаконне прохання подзвонити за певним номером телефону без попередження про зняття коштів під час такого телефонування; незаконні махінації із засобами поповнення рахунків абонентів мобільної телефонії тощо. Щодо шахрайства з використанням засобів доступу до банківських рахунків суди та правоохоронні органи неоднозначні під час кваліфікації цих дій. Хоча в засобах масової інформації міститься безліч випадків, які свідчать про значне зростання шахрайств із пластиковими картками, шахрайств із використанням банкоматів, інтернет-шахрайств тощо. Однією з причин високої латентності подібних злочинів є відсутність державних кордонів, якщо злочин учиняється за допомогою Інтернету, недосконалість законодавства і, відповідно, неможливість співпрацювати з іншими країнами під час розслідування цих злочинів у зв'язку зі значними відмінностями в законодавстві різних країн щодо такого злочину.

Наведене дає підстави стверджувати, що термін «електронно-обчислювальна техніка» є застарілим. Отже, слід з'ясувати, що думають науковці з цього приводу. Замість чотирьох термінів (електронно-обчислювальна машина (комп'ютер), автоматизована система, комп'ютерна мережа, мережа електрозв'язку) Д. Азаров запропонував вживати лише два – «комп'ютерна система» і «телекомунікаційна мережа» [7, с. 172]. Однак незважаючи на те, що цей висновок має відношення до злочинів у сфері комп'ютерної інформації, ми все ж бачимо можливість використання цих термінів щодо досліджуваного шахрайства.

М. Карчевський, обстоюючи подібну позицію, пропонує не визначати в тексті закону види засобів оброблення комп'ютерної інформації, а використовувати один загальний термін – «комп'ютерна система». Він визначається в Конвенції про кіберзлочинність, прийнятій у межах Ради Європи 23 листопада 2001 р. та ратифіко-

ваній Україною 7 вересня 2005 р. Під комп'ютерною системою в конвенції пропонується розуміти будь-який пристрій або групу взаємно поєднаних чи пов'язаних пристроїв, один або більше з яких, відповідно до певної програми, виконує автоматичне опрацювання даних. Такий термін, на думку М. Карчевського, є більш вдалим, оскільки він повністю охоплює електронно-обчислювальну машину, автоматизовану систему й комп'ютерну мережу. Його використання дозволило б зробити редакцію норми більш лаконічною, не «прив'язувати» кримінальне законодавство до певного стану розвитку інформаційних технологій, зробити його у зв'язку з цим більш стабільним [8, с. 122].

Отже, погоджуючись із думками провідних учених у галузі комп'ютерних злочинів, вважаємо за доцільне використовувати замість терміна «електронно-обчислювальна техніка» терміни «комп'ютерна система» і «телекомунікаційна мережа» щодо названого шахрайства.

Далі слід розглянути питання щодо санкції ч. 3 ст. 190 КК України. О. Кравченко визначила, що за багатолітню історію людства в законодавстві постійно вдосконалювалася норма, яка встановлювала відповідальність за шахрайство, посилюючи суворість покарання за такі дії [9, с. 5–6]. Ю. Філей у свою чергу обґрунтував, що періодичне посилення кримінальної відповідальності за злочини проти власності ефективності своєї не виявило, оскільки не були усунені передусім причини корисливої злочинності [10, с. 8].

Покарання за шахрайство, на думку С. Шалгунової, повинне мати економічний, матеріальний характер. Основним видом покарання за такі злочини повинен бути штраф, а як його альтернатива (у тих випадках, коли винний не бажає сплачувати штраф, не має коштів для його сплати або відсутнє у винного майно, за рахунок якого можна сплатити штраф) – виправні роботи [11, с. 71]. Ю. Шуляк запропонувала скорегувати нижню та верхню межі покарання у вигляді позбавлення волі в бік зменшення широти амплітуди їх коливання в ч. ч. 3 і 4 ст. 190 КК України та запровадити такі додаткові покарання: позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років – для службових осіб; конфіскацію відповідних шкідливих програмних чи технічних засобів, які є власністю винної особи, якщо вони використовуються під час учинення шахрайства [6, с. 18–19].

Отже, межі покарання, визначені санкцією ч. 3 ст. 190 КК України, з нашої точки зору, є не виправдано широкими (від 3 до 8 років позбавлення волі). Доцільно було б обмежити межі судового розсуду. Для цього достатньо встановити розбіжність між нижньою та верхньою межею санкції норми в 2-3 роки позбавлення волі.

Висновки. Підводячи підсумки, маємо запропонувати таке. З метою вдосконалення законодавства щодо кримінальної відповідальності за шахрайство, вчинене шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки, замість терміна «електронно-обчислювальна техніка» слід запровадити терміни «комп'ютерна система» й «телекомунікаційна мережа». Увести альтернативні санкції за таке шахрайство, які мають економічний характер, та зменшити строки позбавлення волі. Діяння, учинені шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки, на нашу думку, охоплюються скла-

дами комп'ютерних злочинів. Таким чином, КК України доцільно доповнити новими складами злочинів: комп'ютерне та телекомунікаційне шахрайство, а також крадіжка, учинена шляхом незаконних операцій із використанням комп'ютерних систем та телекомунікаційних мереж.

Література

1. Єдиний державний реєстр судових рішень України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
2. Азаров Д.С. Кримінальна відповідальність за злочини у сфері комп'ютерної інформації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / Д.С. Азаров ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К., 2003. – 18 с.
3. Кузнецов В. Комп'ютерна крадіжка: що розуміти під предметом злочину // Право України. – 1999. – № 10. – С. 74–76.
4. Савченко А.В. Щодо удосконалення кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак шахрайства / А.В. Савченко // Теоретичні та прикладні проблеми кримінального права України : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луганськ, 20–21 травня 2011 р.) / редкол. : Г.Є. Болдарь, А.О. Данилевський, О.О. Дудоров та ін. ; – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2011. – С. 417–422.
5. Навроцький В.О. Наступність кримінального законодавства України (порівняльний аналіз КК України 1960 р. та 2001 р.) / В.О. Навроцький. – К. : Атіка, 2001. – 272 с.
6. Шуляк Ю.Л. Кримінальна відповідальність за шахрайство: порівняльно-правове дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / Ю.Л. Шуляк ; Нац. академія внутр. справ. – К., 2011. – 20 с.
7. Азаров Д.С. Злочини у сфері комп'ютерної інформації (кримінально-правове дослідження) : [монографія] / Д.С. Азаров. – К. : Атіка, 2007. – 304 с.
8. Карчевський М.В. Злочини у сфері використання комп'ютерної техніки : [навч. посібник] / М.В. карчевський. – К. : Атіка, 2010. – 168 с.
9. Кравченко О.В. Психологічні особливості шахрайства : автореф. дис. ... канд. психол. наук : спец. 19.00.06 «Юридична психологія» / О.В. Кравченко ; Нац. ун-т. внутр. справ. – Х., 2005. – 21 с.
10. Філей Ю.В. Кримінально-правові санкції та їх застосування за злочини проти власності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / Ю.В. Філей ; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. – Л., 2006. – 18 с.
11. Шалгунова С. Покарання за корисливі злочини в проєкті Кримінального кодексу України / С. Шалгунова // Право України. – 1999. – № 12. – С. 70–72.

Анотація

Тарасова О. В. Удосконалення законодавства щодо кримінальної відповідальності за шахрайство, учинене шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки (ч. 3 ст. 190 Кримінального кодексу України). – Стаття.

У статті висвітлюються питання вдосконалення законодавства про кримінальну відповідальність за шахрайство, учинене шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки. З метою вдосконалення законодавства щодо кримінальної відповідальності за назване шахрайство автором запропоновано замість терміна «електронно-обчислювальна техніка» запровадити терміни «комп'ютерна система» і «телекомунікаційна мережа», ввести альтернативні санкції за таке шахрайство, які мають економічний характер, та зменшити строки позбавлення волі. На думку автора, діяння, учинені шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки, охоплюються складами комп'ютерних злочинів, що передбачені в окремому розділі Кримінального кодексу України. Таким чином, автором запропоновано доповнити Кримінальний кодекс України новими складами злочинів: комп'ютерне та телекомунікаційне шахрайство, а також крадіжка, учинена шляхом незаконних операцій із використанням комп'ютерних систем та телекомунікаційних мереж.

Ключові слова: шахрайство, учинене шляхом незаконних операцій із використанням електронно-обчислювальної техніки, незаконні операції з використанням електронно-обчислювальної техніки, комп'ютерна система, телекомунікаційна мережа.

Аннотация

Тарасова Е. В. Усовершенствование законодательства об уголовной ответственности за мошенничество, совершенное путем незаконных операций с использованием электронно-вычислительной техники (ч. 3 ст. 190 Уголовного кодекса Украины). – Статья.

В статье освещаются вопросы усовершенствования законодательства об уголовной ответственности за мошенничество, совершенное путем незаконных операций с использованием электронно-вычислительной техники. С целью усовершенствования законодательства об уголовной ответственности за указанное мошенничество автором предложено вместо термина «электронно-вычислительная техника» ввести термин «компьютерная система» и «телекоммуникационная сеть», ввести альтернативные санкции за такое мошенничество, которые имеют экономический характер, и уменьшить сроки лишения свободы. По мнению автора, деяния, совершенные путем незаконных операций с использованием электронно-вычислительной техники, охватываются различными составами компьютерных преступлений, предусмотренными в отдельном разделе Уголовного кодекса Украины. Таким образом, автором предложено дополнить Уголовный кодекс Украины новыми составами преступлений: компьютерное и телекоммуникационное мошенничество, кража, совершенная путем незаконных операций с использованием компьютерных систем и телекоммуникационных сетей.

Ключевые слова: мошенничество, совершенное путем незаконных операций с использованием электронно-вычислительной техники, незаконные операции с использованием электронно-вычислительной техники, компьютерная система, телекоммуникационная сеть.

Summary

Tarasova E. V. Improving the legislation on criminal liability for swindling committed by means of illegal operations using electronic computer technology (part 3 of article 190 of the Criminal Code of Ukraine). – Article.

The analysis of criminal legislation and practice of its applying by courts and law-enforcement bodies gave the author the opportunity to conclude, that further improvement of the norms of criminal legislation of Ukraine is necessary to ensure effective struggle against swindling committed by means of electronic computer technology and similar actions. With the purpose of improving the legislation on criminal liability for swindling committed by means of illegal operations using electronic computer technology, the author proposes to use instead of «electronic computer technology» the term «computer system» and «telecommunication system», to introduce alternative sanctions for the indicated swindling, which are of economic character and to reduce imprisonment terms. To the author's mind acts committed by means of illegal operations using electronic computer technology cover different formal elements of computer crimes stipulated in a separate unit of the Criminal Code of Ukraine. Thus, the author proposes to add the new elements of crimes to the Criminal Code of Ukraine: computer and telecommunication swindling, theft, committed by means of illegal operations using computer systems and telecommunication nets.

Key words: fraud committed with the help of illegal operations using the computer technologies, illegal operations using the computer technologies, «computer system», «telecommunication system».